

Framställning till riksdagen 2025/26:RB3

Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre

Sammanfattning

Riksdagen beslutade den 23 september 2020 att bifalla Riksbankens framställning (2019/20:RB3) om lagändringar för att möjliggöra för Banken för internationell betalningsutjämning (Bank for International Settlements, BIS) att etablera ett internationellt innovationscentrum i Sverige (BIS Innovation Hub Nordic Centre, hädanefter Nordic Centre).¹ I beslutet ingick godkännande för Riksbanken att under fem år delfinansiera centrumet med högst 30 miljoner kronor per år.²

Utvecklingen av tekniska och finansiella innovationer går snabbt och den finansiella sektorn befinner sig i stark förändring. Samtidigt har effekterna av nya fenomen som exempelvis AI och stablecoins ännu inte slagit igenom fullt ut. Påverkan på betalningsmarknaden och de finansiella marknaderna är potentiellt mycket stor. Det är viktigt att Riksbanken har förutsättningar att noggrant följa utvecklingen och arbeta proaktivt – både nationellt och internationellt – för att utveckla och anpassa verksamheten till de snabba förändringarna på området. För detta behöver Riksbanken bygga kunskap om ny teknik och hur den används av marknadsaktörerna och hur den kan användas för att förbättra och vidare anpassa Riksbankens infrastrukturtjänster till den finansiella sektorns behov.

Nordic Centre etablerades i Stockholm i juni 2021 och har arbetat med en projektportfölj som tagits fram i samråd med Riksbanken och centralbankerna i Danmark, Island och Norge. Fokus har varit att öka motståndskraften i betalningssystemet, nya lösningar för gränsöverskridande betalningar, effektiva lösningar för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, samt lösningar för samarbeten kring cybersäkerhet i den finansiella sektorn.

¹ Se 6 kap. 5 § 3 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank.

² Se framställning 2019/20:RB3, bet. 2020/21:FiU7, rskr. 2020/21:6.

Därtill kommer andra aktiviteter såsom workshops, konferenser och webinarier m.m. tillgängliga för de nordiska centralbankerna. Nordic Centre har bidragit till att stärka det nordiska samarbetet.

Riksbanken anser att Nordic Centre har levt upp till de förväntningar Riksbanken hade vid dess upprättande. Innovationcentrumet har nu uppbyggnadsfasen bakom sig och Riksbanken förväntar sig att centrumet kommer att kunna tillföra ännu mer nytta framöver. Etableringen av Nordic Centre innebär ett stort erkännande av Sverige som en innovationsnation och stärker Sveriges internationella attraktionskraft ytterligare. Det är viktigt att arbetet inom för Riksbanken centrala områden fortsätter. Riksbankens roll som värdcentralbank för Nordic Centre ger Riksbanken inte bara tillgång till Nordic Centre, utan även insyn i och tillgång till det arbete som utförs i BIS Innovation Hubs andra sex innovationscentrum³ samt möjlighet att påverka och styra arbetet inom BIS Innovation Hub som helhet. Riksbanken anser att tillgång till hela BIS Innovation Hub är till nytta för Riksbanken, andra myndigheter och den svenska finansiella sektorn. BIS Innovation Hub är ett effektivt sätt för centralbankerna i nätverket att samarbeta och dela kostnader.

Riksbanken föreslår därför att riksdagen medger att Riksbanken får fortsätta att delta i finansieringen av Nordic Centre i ytterligare fem år från och med juni 2026⁴ på samma villkor som tidigare, dvs. att delfinansiera innovationscentrumet med högst 30 miljoner kronor per år.

³ Dessa finns i Hong Kong, Singapore, Schweiz, eurozonen, Storbritannien och Kanada.

⁴ Nordic Centre inrättades i Stockholm den 7 juni 2021.

Innehållsförteckning

Sammanfattning..... 1

Förslag till riksdagsbeslut4

Redogörelse för ärendet5

Bakgrund6

 BIS Innovation Hub.....6

 BISIH och Nordic Centre7

 Ekonomi8

Riksbankens övervägande och förslag 10

Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att:

Riksdagen medger att Riksbanken, under fem år från och med juni 2026 och med högst 30 miljoner kronor per år, får delfinansiera sådan verksamhet som Banken för internationell betalningsutjämning (Bank for International Settlements, BIS) bedriver från det i Sverige inrättade innovationscentrumet.

Stockholm den 8 oktober 2025

På direktionens vägnar

Erik Thedéen

/Björn Segendorf
Senior rådgivare

Riksbankschefen Erik Thedéen, förste vice riksbankschefen Anna Breman samt vice riksbankscheferna Per Jansson, Aino Bunge och Anna Seim har deltagit i beslutet.

Föredragande har varit seniora rådgivaren Björn Segendorf.

I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Christina Wejshammar och chefsjuristen Annica Sandberg medverkat.

Redogörelse för ärendet

Enligt 6 kap. 5 § 3 lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank får Riksbanken, i fråga om andra internationella finansorgan än Internationella valutafonden efter riksdagens medgivande, delta i finansiering av verksamhet som har anknytning till Riksbankens verksamhet. Riksbanken fick under 2020 riksdagens medgivande att under fem år delta i finansieringen av BIS Innovation Hub Nordic Centre. Då Nordic Centre inrättades i Stockholm den 7 juni 2021 och verksamheten påbörjades i anslutning till detta, löper innevarande finansieringsperiod ut i juni 2026. Mot bakgrund härav, och då Riksbanken ser fortsatt behov av finansiering av Nordic Centre föreslår Riksbanken att riksdagen medger att Riksbanken, under ytterligare fem år från och med juni 2026 och med högst 30 miljoner kronor per år, får finansiera sådan verksamhet som BIS bedriver från det i Sverige inrättade innovationscentrumet, Nordic Centre.

Riksbankens fullmäktige har informerats under beredningen av framställningen.

Bakgrund

BIS Innovation Hub

Banken för internationell betalningsutjämning (Bank for International Settlements, BIS) är en internationell organisation och ett samarbetsorgan för centralbanker som bildades 1930 med avsikt att bland annat reglera krigsskadestånd mellan medlemsländerna efter första världskriget. Det är ett aktiebolag hemmahörande i Schweiz och ägs av 60 centralbanker, vars länder totalt står för omkring 95 procent av världens BNP. Bland BIS ägare finns Riksbanken sedan år 1930.

BIS främsta uppgift är numera att främja internationellt monetärt och finansiellt samarbete mellan de deltagande centralbankerna och att på olika sätt biträda centralbankerna i internationella finansiella frågor. Det sistnämnda innebär till exempel att BIS i olika avseenden fungerar som ombud för medlemsbankerna. BIS kan således i första hand ses som ett samverkansorgan för centralbanker.

BIS Innovation Hub (BISIH) etablerades år 2019 som en del av BIS, i syfte att förenkla för centralbanker att följa och dra nytta av den snabba tekniska utvecklingen. Det är vitalt för centralbankers uppdrag att värna prisstabilitet och finansiell stabilitet att förstå hur ny teknik påverkar ekonomin i stort och den finansiella sektorn i synnerhet. Centralbanker är även en viktig leverantör av infrastrukturtjänster, såsom avveckling av betalningar, till den finansiella sektorn, och förståelse för ny teknik är central när de utformar och tillhandahåller dessa tjänster. Slutligen möjliggör ny teknik en effektivisering av de interna processerna hos centralbankerna. BISIH möjliggör för centralbanker att gemensamt undersöka, experimentera med och bygga nya tekniska lösningar inom områden av gemensamt intresse. Kostnaderna kan då delas mellan centralbanker istället för att dupliceras. BISIH underlättar också samarbete med andra myndigheter och marknadsaktörer.

BISIH etablerade ett innovationscentrum (Nordic Centre) i Stockholm i juni 2021 med Riksbanken som värdcentralbank och i samarbete med centralbankerna i Danmark, Island och Norge. Nordic Centre är en del av ett nätverk av BISIH innovationscentrum med andra centrum i Hong Kong, Singapore, Basel, Frankfurt/Paris, London och Toronto.⁵ Riksbanken står för 60 procent av Nordic Centres finansiering och BISIH för 40 procent. Riksdagen möjliggjorde etableringen av Nordic Centre genom att den 23 september 2020 besluta om nödvändiga lagändringar och att ge Riksbanken möjlighet att delfinansiera Nordic Centre under en tid av fem år med högst 30 miljoner kronor per år (se bet. 2020/21:FiU7, rskr. 2020/21:6).

⁵ BISIH har också ett strategiskt partnerskap med Federal Reserve Bank of New York som har ett eget innovationscentrum.

Att BISIH har valt att etablera ett innovationscentrum i Sverige innebär ett erkännande av Sverige som en innovationsnation och stärker Sveriges internationella attraktionskraft ytterligare. Ett sådant erkännande är positivt för svensk ekonomi och i synnerhet för den fortsatta utvecklingen av innovationer, så kallad fintech, inom den finansiella sektorn.

BISIH och Nordic Centre

Arbetet med innovativ teknik och lösningar bedrivs i projektform och BISIH som helhet har en omfattande projektportfölj som omfattar 33 avslutade och 24 pågående projekt fördelade över sex prioriterade områden. Dessa områden är tekniska lösningar för (a) reglering, tillsyn och penningpolitik, (b) framtidens finansiella infrastruktur, (c) tillhandahållande av centralbankspengar, (d) att dela och använda finansiell data, (e) stärkt cybersäkerhet och (f) miljöaspekter inom finanssektorn.

Projekten resulterar i olika produkter såsom rapporter som studerar en viss teknik och relaterade tekniska lösningar, experiment som visar på möjligheten att bygga fungerande tekniska lösningar av en viss typ, prototyper av lösningar samt tekniska lösningar färdiga att använda. Exempel på det sistnämnda är en plattform som sammanlänkar system för omedelbara betalningar i olika länder (liknande Swish i Sverige) samt en plattform för analys av stablecoins och kryptotillgångar baserad på information från öppna blockkedjor.^{6 7}

Just Nordic Centre har drivit med följande projekt:

- **Aurora (pågående):** Nya tekniska lösningar för effektivare penningtvättsgranskning under värnandet av den enskildes integritet. Projektet har i experiment visat potentialen hos innovativ teknik.⁸
- **Polaris (under avslutande):** Lösningar för säkra och robusta system för offlinebetalningar med fokus på ny teknik och cybersäkerhet. Projektet har producerat vägledning i riskhantering och design för offlinelösningar samt en teknisk experimentmiljö tillgänglig för centralbanker och andra aktörer.⁹
- **Raven (pågående):** Mjukvara/plattform för cybersäkerhetsutvärderingar som centralbanker kan använda som bas för samarbete inom den finansiella sektorn. Koden för plattformen ska göras tillgänglig för centralbanker världen över.¹⁰

⁶ Projekt Nexus har levererat en teknisk lösning för sammanlänkning av system för omedelbara betalningar. Centralbankerna i Malaysia, Singapore, Filippinerna, Thailand och Indien har tillsammans ett antal marknadsaktörer skapat ett bolag för att implementera Nexus i syfte att möjliggöra omedelbara betalningar mellan länderna.

(Källa: <https://www.bis.org/about/bisih/topics/fmis/nexus.htm>)

⁷ Project Atlas är en dataplattform för analyser av stablecoins och kryptotillgångar som är under överlämnande till den Nederländska centralbanken som avser tillhandahålla den till övriga centralbankssfären.

(Källa: https://www.bis.org/about/bisih/topics/suptech_regtech/atlas.htm)

⁸ <https://www.bis.org/about/bisih/topics/fmis/aurora.htm>.

⁹ <https://www.bis.org/about/bisih/topics/cbdc/polaris.htm>.

¹⁰ https://www.bis.org/about/bisih/topics/cyber_security/raven.htm.

- **Icebreaker (avslutat):** Experimentplattform med smarta kontrakt för gränsöverskridande betalningar mellan nationella system för digitala centralbanksvalutor. Projektet bedrevs i samarbete med Riksbanken, Norges Bank och Bank of Israel.¹¹

Projekten har utformats i samråd med Riksbanken och de andra nordiska centralbankerna. De rör alla centrala frågor för inte bara centralbanker utan för samhället i stort. Framtagande av effektivare metoder för att motverka penningtvätt (Aurora) försvårar även organiserad brottslighet. Samma tekniska lösningar kan troligtvis användas för att motverka terrorismfinansiering och bedrägerier. Nya lösningar för att kunna betala offline (Polaris) är ett komplement till kontanter och kan spela en viktig roll ur ett beredskapsperspektiv. Verktyg som underlättar centralbankernas arbete att stärka cybersäkerheten i den finansiella sektorn (Raven) bidrar till ett robustare samhälle. Slutligen, centralbanksfären har under senare år arbetat intensivt för att göra gränsöverskridande betalningar snabbare och billigare och Project Icebreaker har bidragit med lärdomar.

Nordic Centre har även genomfört ett antal kunskapsspridande aktiviteter såsom workshops (till exempel inom artificiell intelligens och penningtvätt), konferenser (till exempel inom cybersäkerhet och penningtvätt) och ett flertal webinarier för de nordiska centralbankerna.

Nordic Centre fungerar också som en kontaktyta för de nordiska centralbankerna till de övriga innovationscentren och de projekt som bedrivs där. Utöver detta har Nordic Centre haft ett nära samarbete och dialog med aktörer på de nordiska finansmarknaderna, akademina och andra myndigheter.¹²

Ekonomi

Riksbankens avtal med BIS bygger på samma principer som för övriga innovationscenters, vilket innebär att Riksbanken står för 60 procent av innovationscentrumets finansiering. Här räknar Riksbanken också in kostnaderna för den riksbankspersonal (tre heltidstjänster) som är stationerad på Nordic Centre, se tabell 1 nedan för kostnaderna under åren 2021–2024. Budgeterad kostnad för 2025 är 25 miljoner kronor.

¹¹ <https://www.bis.org/about/bisih/topics/cbdc/icebreaker.htm>.

¹² Som exempel har bland annat Polismyndigheten, Finansinspektionen, Finanstillsynet, Svenska Bankföreningen, Swish, Mastercard, Bankgirot, Swift och privata nordiska banker deltagit i workshops kring penningtvätt (Aurora).

Tabell 1. Riksbankens finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre, svenska kronor.

	2021	2022	2023	2024	Totalt
Operativa kostnader*	1 137 034	3 180 159	9 421 469	8 087 477	21 826 139
Personal-kostnader	2 407 065	2 288 097	3 285 460	3 362 129	11 342 751
Summa	3 544 099	5 468 256	12 706 929	11 449 606	33 168 890

* Nordic Centers budget är i schweiziska franc. Riksbanken faktureras 60 procent av de faktiska operativa kostnaderna.

Riksbankens kostnader har under perioden legat klart under den satta årliga gränsen på 30 miljoner kronor. De initiala låga kostnaderna beror på att Nordic Centre har varit i en uppbyggnadsfas. Riksbanken bedömning är att Nordic Centre framöver kommer att behöva ungefär samma budget som de andra innovationscentrumen och att Riksbankens andel kommer att uppgå till cirka 17–22 miljoner kronor per år i dagens penningvärde.

Riksbanken, liksom BIS, tillämpar ett restriktivt förhållningssätt vid budgetdiskussioner. Projektkostnader är dock inte konstanta över tid utan varierar beroende på antal projekt, typ av projekt och var i sin projektcykel centrumet befinner sig. Därtill behöver hänsyn tas till inflation för den kommande perioden, löneökning och eventuella växelkursförändringar.

Riksbankens övervägande och förslag

Riksbanken anser att Nordic Centre har levt upp till de förväntningar Riksbanken hade vid dess upprättande och att Nordic Centre kommer att fortsätta vara värdefullt framöver.

Riksbankens roll som värdcentralbank för Nordic Centre ger Riksbanken inte bara tillgång till Nordic Centre utan även insyn i och tillgång till det arbete som utförs i BIS Innovation Hubs andra sex innovationscentrum samt möjlighet att påverka och styra arbetet inom BIS Innovation Hub som helhet. Riksbanken anser att tillgången till hela BIS Innovation Hub är viktig för Riksbankens verksamhet och ett effektivt sätt för centralbankerna i nätverket att samarbeta och dela kostnader. Denna nytta kommer även den svenska finansiella sektorn, inklusive andra myndigheter, till del. Nordic Centre bidrar också till att stärka det nordiska samarbetet.

De projekt som Nordic Centre bedriver och har bedrivit har stor betydelse för viktiga områden för Sverige som land; motverkande av penningtvätt och terrorismfinansiering, stärkt cybersäkerhet och stärkt beredskap.

Det är svårt att med precision prognostisera Nordic Centres budget för de kommande fem åren av de anledningar som redogjordes för i förra avsnittet. Finansieringsramen bör därför ligga en bit över Nordic Centres förväntade finansieringsbehov även om Riksbanken också fortsättningsvis kommer att tillämpa ett restriktivt förhållningsätt i budgetdiskussioner med BIS. Finansieringen är också jämförbar med finansiering för de andra innovationscentrumen.

Med beaktande av ovanstående föreslår Riksbanken att riksdagen medger att Riksbanken, under ytterligare fem år från och med juni 2026 och med högst 30 miljoner kronor per år, får delfinansiera sådan verksamhet som BIS bedriver från det i Sverige inrättade innovationscentrumet.